

año 15
no. 4
aprel 1984

SKOL & KOMUNIDAT

SIMAR
SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA

pag. 3

redaktie: c. tromp, r. oomen, h. oplaat, q. maduro en l. emerencia.
redaktie-adres: kantoor simar, sabana blanco 36.
bank skol & komunidat: a.b.n., banknr. 31.47.886.
layout en fotografie: r. de graaff.
drukker: vad.

simar, sindikato di maestronan di aruba, sabana blanco 36, pob 582, oranjestad, tel. 24219.

bestuur: madonna stephens, presidente, mirella wijngaarden, vice-presidente; jani stamper, 1e sekretaris; ebby goedgedrag, 2e sekretaris; jaime mata, 1e penningmeester; diana pieters-gonzalez, 2e penningmeester; henk weustink, com.

sekretaresse kant.: mevr. f. alexander.
bank simar: a.b.n. 31.47.290.

SKOL & KOMUNIDAT

aprel 1984

aña 15 - no. 4

sindikato di maestronan di aruba

PREISNAN PA ABONO RIBA SKOL & KOMUNIDAT PA AÑA 1984 (10 NUMERO)

☐ antias naf. 32,50
☐ hulanda ku bapor naf. 32,50
☐ hulanda ku avion naf. 55,—
☐ otro paisnan ku bapor naf. 32,50

nomber: ....
....
adres: ....
....

manda un chèk of deposita plaka riba kuenta bankario a.b.n. nr. 31.47.886.
manda e formulario aki pa:
skol & komunidat,
cashero 17, aruba, n.a.

DE GEVOLGEN VAN DE ARUBAANSE STATUS APARTE VOOR DE RECHTSBEDELING OP DE ZES THANS NOG IN ANTILLIAANS STAATSVERBAND VERENIGDE EILANDEN

DOOR MR. P. V. SJIEM FAT

De Status Aparte die Aruba in 1986 zal verkrijgen geeft aanleiding tot tal van vragen over hoe de rechtsbedeling op de zes eilanden, die thans nog in één Antilliaans staatsverband verenigd zijn, er na 1986 uit zal zien. In hoeverre komt er wijziging in de positie van de burgerlijke rechter, de strafrechter, de administratieve rechter, het O.M., de advocatuur, van de politie? De bedoeling van dit memo is om voorzover zulks redelijkerwijs mogelijk moet worden geacht de hoofdlijnen van de nieuwe structuren op dit terrein zoals die er na 1986 uit zullen zien aan te geven. Het is nl. zeer de vraag of men zich op basis van de thans beschikbare gegevens, wel een voldoende duidelijk beeld kan vormen van de situatie op dit terrein na 1986. Een van de belangrijkste documenten voor een beelvorming op dit punt, te weten de ontwerpunieverordening met betrekking tot de rechterlijke organisatie is nog in de maak. De juridische werkgroep die zich met dit onderwerp bezig houdt is nog niet klaar met het ontwerp en geeft de door haar opgestelde concepten niet aan de openbaarheid prijs.

Er is daarom op dit moment nog betrekkelijk weinig litteratuur om uit te putten voor iemand die dit onderwerp wil uitdiepen. De twee voornaamste bronnen bij het schrijven van dit memo zijn geweest:

a. Het rapport van de Gemengde Commissie toekomst Antillen, ook wel bekend als de Commissie van Zeven.
b. De eindconclusies van de RTC.
c. Het concept van de Unieverordening regelende het Constitutioneel Hof.

Zoals bekend verrichtte de Commissie van Zeven het grondwerk in die zin dat de problemen die met de realisering van de Status Aparte gemoeid zijn door deze Commissie vooraf zijn bestudeerd. Tevens heeft de Commissie voor de laatste RTC aanbevelingen gedaan voor de aanpak en oplossing van deze problemen. De eindconclusies van de RTC vormen het sluitstuk van de overlegfase in die zin dat zij de vastlegging van een consensus over de voornaamste vragen rond de Arubaanse Status Aparte bevatten. Als zodanig bevatten de eindconclusies het uitgangspunt bij de voorbereiding op de status aparte.

De bestaande situatie op het gebied van de rechtsbedeling

Alvorens in te gaan op de vraag welke veranderingen de Arubaanse Status Aparte voor de rechtsbedeling met zich mee zal brengen is het niet ondienstig om een heel korte schets te geven van de bestaande situatie. De volgende generalisering lijkt bij een beschouwing van de huidige situatie reeds aanstonds gerechtvaardigd. Alle onderwerpen die van gewicht zijn voor de rechtsbedeling zijn landszaak. Dit vloeit o.m. voort uit de regeling van het rechtswezen in onze Staatsregeling en in de landsverordening op de inrichting en samenstelling van de rechterlijke macht, PB 65 no. 146, en uit de bevoegdheidsafbakening tussen land en eiland zoals die te vinden is in art. 2D van de ERNA. De "bottom line" van al deze regelingen is dat zowel de regels omtrent rechterlijke organisatie - zowel de regels met betrekking tot burgerlijke rechter, strafrechter als administratiever echter - als die betreffende de procesrechtelijke onderwerpen - burgerlijke rechtsvordering, strafvordering, rechtspraak in bestuursgeschillen en belastingzaken - en de belangrijkste materieelrechtelijke onderwerpen - burgerlijk recht, handelsrecht, strafrecht - alleen op landsniveau kunnen worden vastgesteld.

De gewone rechtspraak na 1986

De Status Aparte heeft als voornaamste gevolg dat Aruba uit de Antilliaanse constellatie treedt en een zelfstandige partner in het Koninkrijk wordt tezamen met Nederland en de Antillen van de vijf overblijvende eilanden. De uittreding draagt in zoverre geen absoluut karakter dat Aruba met de Antillen van de vijf ook na 1986 zal blijven samenwerken, maar dan in een unieverband. Deze samenwerking betreft die zaken welke door de RTC-conclusies tot Unieaangelegenheden zijn bestempeld.
De vraag die zich derhalve direct voordoet is of de rechtsbedeling in de ruimste zin des woords, na 1986 Unieaangelegenheid dan wel landsaangelegenheid zal zijn.
Deze vraag wordt beantwoord door consensuspunt 22 van de RTC-conclusies waarin bepaald wordt, dat de regeling van de rechterlijke organisatie een unieaangelegenheid zal zijn. De term Rechterlijke Organisatie dient hier te worden opgevat in de zin waarin het woord ook gebruikt wordt in de landsverordening op de inrichting en samenstelling van de Rechterlijke Macht, (PB 65, 146), nl. als omvattende zowel de rechters als het O.M. Hetzelfde geldt voor de rechtspraak in tweede instantie door het Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen. Enigszins merkwaardig lijkt het dat de rechtspraak in eerste aanleg niet tot Unieaangelegenheid is bestempeld door de RTC-conclusies. Als de regeling van de rechterlijke organisatie een unieaangelegenheid is dan ligt het toch in de lijn der verwachtingen dat de uitvoering van de rechtspraak dit ook zal zijn. Het feit echter dat de rechtspraak in hoger beroep wel uitdrukkelijk →

Dit artikel vormde de basis voor een lezing die onlangs door mr. P.V. Sjiem Fat werd gehouden voor de pas opgerichte Antilliaanse Vereniging van Juristen. Hij tracht hierin een beeld te geven van de positie van de advocatuur en de rechterlijke organisatie in de toekomstige Unie, het samenwerkingsverband tussen Aruba en de overige eilanden. Opgemerkt dient te worden dat de heer Sjiem Fat bij zijn lezing ervan uitging dat die Unie er ook inderdaad komt en dat Nederland zorg blijft dragen voor de Hoge Raad. Deze twee zaken zijn echter vooralsnog erg onzeker. De Unie blijkt voor vele antilliaanse politici een te sterke gebondenheid in te houden, terwijl Nederland al herhaaldelijk te kennen heeft gegeven geen zorg voor de Hoge Raad te willen dragen als Aruba onafhankelijk wordt. Enig voorbehoud lijkt dus op z'n plaats!

genoemd wordt als unieaangelegenheid en de rechtspraak in eerste aanleg niet, wijst er op dat men de rechtspraak in eerste aanleg kennelijk bewust geen unieaangelegenheid heeft willen maken. Deze gevolgtrekking wordt ook bevestigd door de juristen van het Arubaanse departement van Wetgeving en Constitutionele Zaken, die erop wijzen dat dit een uitdrukkelijke Arubaanse wens was en dat zulks daarom op deze wijze zijn weerslag heeft gevonden in de RTC-conclusies. Kortom, hoewel de wettelijke regeling van de rechterlijke organisatie een Unieaangelegenheid zal zijn en ook de rechtspraak in hoger beroep zulks zal zijn wordt de rechtspraak in eerste aanleg een landsaangelegenheid. Aruba en de Antillen van vijf zullen dus ieder hun eigen regelingen en voorzieningen op dit terrein moeten treffen. Bijzondere vermelding verdient de Arubaanse wens een volledig eigen O.M. zowel Officier van Justitie als P.G. te hebben.

Uit het rapport van de Commissie van Zeven, paragraaf 2.2.1.4. Rechtspraak, valt op te maken dat de Arubaanse wens in eerste instantie was om zelf rechtspraak in twee instanties, eerste aanleg en hoger beroep, te verzorgen. Dat uiteindelijk voor een compromis als neergelegd in de RTC-conclusies is gekozen, heeft waarschijnlijk te maken met de omstandigheid, dat, zoals de Commissie van Zeven in haar rapport suggereert, een eigen Arubaanse rechtspraak in twee instanties vanwege de daaraan verbonden kosten, vanwege de kleinschaligheid van de samenleving en vanwege het gebrek aan voldoende bekwaam personeel geen haalbare zaak is. Desalniettemin vormt de eigen bevoegdheid van Aruba ten aanzien van de uitvoering van de rechtspraak in eerste aanleg een belangrijke afwijking van het huidige stelsel, waarbij de rechtspraak in beide instanties een landszaak is. Een belangrijk gevolg van deze wijziging zal zijn dat het aantal rechterlijke ambtenaren werkzaam op Aruba — thans 3 rechters, 3 plv.rechters, 1 Officier van Justitie, 1 subs. Officier van Justitie en 1 Ambtenaar O.M. — uitgebreid zal moeten worden teneinde de taken die thans door de op Curaçao gestationeerde leden van het Hof worden vervuld — ambtenarenzaken, RVT advocatuur, medische tuchtzaken etc. — over te nemen. Alhoewel zulks niet expliciet gezegd wordt in de RTC-conclusies en in het Rapport van de Commissie van Zeven kan uit dit laatste document worden afgeleid dat het in de bedoeling ligt dat de Hoge Raad ook na 1986 als hoogste rechter voor de Antilliaanse Unie blijft fungeren. In de reeds aangehaalde paragraaf van het Rapport van de Commissie van Zeven handelende over rechtspraak wordt nl. diverse malen melding gemaakt van de mogelijkheid dat het Hof van de Antilliaanse Unie zaken die door de Hoge Raad worden terugverwezen moet kunnen behandelen. Kennelijk achtten de leden van de Commissie van Zeven en de politieke vertegenwoordigers aanwezig bij de laatste RTC cassatierechtspraak door de Hoge Raad in Zaken van de Antilliaanse Unie een zo vanzelfsprekende zaak dat men het niet nodig vond dit expliciet op te nemen als een van de uitgangspunten.

Wetgeving m.b.t. de voornaamste procesrechtelijke en materieelrechtelijke onderwerpen

Naast de rechterlijke organisatie is natuurlijk van eminent belang voor de rechtsbedeling de regeling van het Burgerlijk procesrecht en het Strafprocesrecht.
In consensuspunt 22 van de RTC-conclusies wordt bepaald dat de wetgeving m.b.t. de burgerlijke rechtsvordering en strafvordering een Unieaangelegenheid zal zijn. Tevens is van belang hoe het zit met de regelgevende bevoegdheid m.b.t. de belangrijkste materieelrechtelijke onderwerpen.
Consensuspunt 22 bepaalt te dien aanzien dat ook de regeling van het burgerlijk recht en het strafrecht een Unieaangelegenheid zal zijn.
Veel verandering op deze voor de rechtsbedeling belangrijke terreinen zal de Arubaanse Status Aparte dus niet met zich mee brengen. Wat thans landsaangelegenheid is wordt na 1986 Unieaangelegenheid. Omdat wetgevende arbeid op de Antillen nu eenmaal stiefmoederlijk bedeeld wordt, is het waarschijnlijk te achten dat de bestaande wetgeving op het gebied van het burgerlijk recht, het burgerlijk procesrecht, het strafrecht en het strafprocesrecht zoveel mogelijk gecontinueerd zal worden.

Administratieve rechtsbescherming

Vermeldenswaard zijn de voorstellen die door Aruba zijn gedaan m.b.t. een verbetering van het stelsel van administratieve rechtsbescherming.
Het huidige systeem kan in het kort alsvolgt gekenschetst worden.
a. de wet benoemt soms bijzondere administratiefrechterlijke colleges zoals b.v.:
— de ambtenarengerechten
— de raad van Beroep in Sociale Verzekeringszaken.
Door Aruba is voorgesteld deze vormen van administratieve rechtspraak te handhaven.
b. de wet draagt soms aan de gewone rechter de beslissing van administratieve geschillen op zoals b.v.:
— cfm art. 103 van de Staatsregeling, het vaststellen van de schadevergoeding bij onteigening
— het ingevolge de kieswetgeving beslissen van geschillen over kiesrecht.
Door Aruba is voorgesteld om ook deze vormen van administratieve rechtspraak te handhaven.
c. de gewone rechter kan op basis van het burgerlijke recht — i.h.b. op het punt van onrechtmatige daad, beslissen over geschillen tussen burgers en overheid. Ook op dit punt heeft Aruba voorgesteld de bestaande situatie te continueren.
d. er zijn tal van bijzondere wetten die aan de burger een recht van beroep op een hoger bestuursorgaan toekennen. Deze beroepsmogelijkheden laten veel te wensen over. Het is algemeen bekend dat geen van onze administratieve beroepsmogelijkheden als een met voldoende rechtswaarborgen omklede rechtsgang kan worden beschouwd. Het is ook geen haalbare kaart om een deugdelijke administratieve beroepsprocedure te creëren. In de eerste plaats vanwege het probleem dat er na 1986 slechts 1 bestuurslaag zal zijn. In de tweede plaats omdat er een te groot gebrek aan kader is om een behoorlijk functionerende adviesinstantie zoals b.v. de Raad van State in Nederland in te stellen. Met het oog hierop is er dan ook voorgesteld om de bestaande vormen van administratief beroep af te schaffen en ze te vervangen door een systeem van administratieve rechtspraak door de gewone rechter. Het Arubaanse voorstel is opgenomen in de Arubaanse nota betreffende planmatige en gefaseerde verwezenlijking van de Arubaanse onafhankelijkheid.
Dit lijkt een zinnige benadering waarvan in de praktijk hopelijk een heilzame werking zal uitgaan. Het huidige stelsel van administratief beroep laat inderdaad te veel te wensen over.
Het is opmerkelijk dat de rechtspraak in bestuursgeschillen door de RTC-conclusies uitdrukkelijk niet is genoemd als Unieaangelegenheid. Dit betekent dat Aruba en de Antillen van de vijf elk een eigen regelgevende en uitvoerende bevoegdheid zullen hebben op dit terrein.
Dat de rechtspraak in bestuursgeschillen geen unieaangelegenheid wordt vormt natuurlijk een belangrijke afwijking van het bestaande stelsel waarbij de administratieve rechtspraak uitdrukkelijk tot landszaak is bestempeld zie art. 2D van de Eilandenregeling.
Het komt mij voor dat de Arubaanse plannen voor een verbetering van het stelsel van administratieve rechtsbescherming navolging verdienen door de Antillen van de vijf.

Effect van de invoering van een Arubaanse Grondwet

Tijdens de Status Aparte periode, de overgangsfase, zal Aruba nog steeds deel uitmaken van het Koninkrijk. De voor de partners in het Koninkrijk geldende hogere regelingen zoals de voor het Koninkrijk gesloten verdragen, het Statuut, de Rijkswetten en algemene maatregelen van Rijksbestuur, die thans ook voor de Nederlandse Antillen gelden zullen daarom na 1986 ook voor Aruba blijven gelden. Dit geldt niet voor de Staatsregeling. Immers, een logisch gevolg van Aruba's uittreding uit het Antilliaanse Staatsverband zal zijn dat Aruba zijn eigen Staatsregeling zal moeten hebben.
Het concept voor de Arubaanse Grondwet wordt thans voorbereid door de Arubaanse Grondswetcommissie. Het eerste hoofdstuk over de grondrechten is thans gereed. Uit de toelichting op dit eerste hoofdstuk blz. 6, blijkt dat de Grondwetscommissie voorstander is van het aan de rechter toekennen van toetsingsrecht ten aanzien van de grondrechten, ook voor wat betreft het toetsen van de formele wet. →

De argumenten die voor dit standpunt worden aangevoerd zijn dat in situaties waarin er een conflict bestaat tussen de burger die zich op een grondrecht beroep en de overheid die zich op de gelding van de formele wet beroept een beroep op de rechter mogelijk moet zijn teneinde het geschilpunt te beslechten, omdat de volksvertegenwoordiging als wetgevend orgaan bij haar wetgevende arbeid nooit geacht kan worden alle situaties te overzien waarin toepassing van de formele wet in de praktijk in strijd met de grondrechten zou kunnen komen. Ook wordt als argument genoemd dat de rechter in voorkomende gevallen thans in feite ook de formele wet toetst aan verdragen met rechtstreekse werking zoals b.v. het Verdrag van Rome.
Dit toetsingsrecht van de rechten, ook waar het om formele wetten gaat, is uiteraard een novum voor de rechtsbedeling op Aruba in 1986. Het is de rechter thans immers niet toegestaan om de formele wet te toetsen aan de constitutie. Er zijn voorzover mij bekend geen aanwijzingen dat de Antillen van de vijf ook overwegen een dergelijk toetsingsrecht in te voeren.
Omdat de Arubaanse Grondwet op het punt van de grondrechten in veel opzichten een ruimere bescherming biedt dan de Staatsregeling zal een invoering van toetsingsrecht in de praktijk kunnen leiden tot verhoogde rechtsbescherming. Het zal voor de rechter immers mogelijk zijn om op een formele wet, die niet voldoende is aangepast aan nieuwe opvattingen en ontwikkelingen op het terrein van de individuele rechtsbescherming gebaseerde praktijken (vgl. bijv. ons Wb van Sv dat geen zwijgrecht oftewel privilege against self-incrimination noemt) te toetsen aan de grondwet (waarin bijv. het zwijgrecht wel uitdrukkelijk is opgenomen).

Positie van advocatuur en notariaat na 1986

De regeling van de positie van de advocatuur wordt nergens in de RTC-conclusies aangemerkt als een unieaangelegenheid. Dit betekent dat Aruba en de Antillen van de vijf na 1986 elk een eigen regelgevende bevoegdheid zullen hebben op dit punt. Van belang voor de advocatuur is hetgeen is opgenomen in consensuspunt no. 26 van de RTC-conclusies waarin o.m. bepaald wordt dat er binnen de Unie vrij verkeer van diensten en beroepspersonen zal zijn. De enige beperkingen die de leden van de Unie zullen mogen stellen aan dit vrije verkeer van beroepspersonen zijn beperkingen in het kader van het toelatingsbeleid, waarbij voorwaarden ten aanzien van huisvesting en middelen van bestaan gesteld kunnen worden. Tegen overheidsbeschikkingen op dit punt moet administratieve rechtsbescherming in de vorm van administratieve rechtspraak mogelijk zijn. Dit laatste wordt uitdrukkelijk vermeld in het consensuspunt in kwestie.
De advocaten die dus regelmatig zaken behandelen op andere eilanden dan het eiland waar zij gevestigd zijn, kunnen dus gerust zijn dat zulks ook na 1986 mogelijk zal zijn.
Voor wat betreft het notariaat bepaalt consensuspunt no. 22 uitdrukkelijk dat de regeling van het notarisambt een Unieaangelegenheid zal zijn. Wat dat betreft zal er dus niet veel veranderen.

Het Constitutionele Hof

Na 1986 zal de Unie van de Nederlandse Antillen een rechterlijk orgaan krijgen dat niet vergelijkbaar is met een van de bestaande rechterlijke colleges.
De ratio van het instellen van dit orgaan, het Constitutionele Hof, is dat men wil verzekeren dat er gedurende de overgangsfase waarin Aruba op Unieniveau zal moeten samenwerken met de Antillen van de vijf een onpartijdige rechterlijke instantie is, die bindende uitspraken kan doen over de juiste interpretatie van de Unieregelingen.
Het Hof zal bestaan uit vijf leden, 2 leden en een plaatsvervangend lid worden benoemd door de regering van de Antillen van de 5, 2 leden en een plaatsvervangend lod worden benoemd door de regering van Aruba, terwijl de president wordt benoemd door de Unieraad van Ministers.
Het Hof zal — blijkens de proeve van een unieverdrag van Mr. J.A.B. Janus — tot taak hebben de berechting van geschillen tussen de landen over:
— de interpretatie en de toepassing van het Unieverdrag
— de verenigbaarheid van Unieverordeningen en besluiten van Unieorganen met het Unieverdrag.
— de verenigbaarheid van wettelijke regelingen van besluiten van de landen met het Unieverdrag en de Unieverordeningen.
Het Hof zal de bevoegdheid hebben om een regeling of besluit geheel of gedeeltelijk te vernietigen en de gevolgen van een dergelijke vernietiging kunnen regelen. Het Hof zal voorts bij wijze van voorlopige voorziening een regeling of besluit geheel of gedeeltelijk kunnen schorsen en de gevolgen van een dergelijke schorsing kunnen regelen.

De Politie na 1986

De politie is thans een landszaak. Het beheer van het politieapparaat valt thans onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie en in de tweede instantie onder de hoofd-commissaris van politie. Het gezag over de vervulling van de politietaken ligt thans bij de gezaghebber als hoofd van de politie en bij het O.M.

(vervolg op pag. 15)

grawata

Jammer dat we geen fotootje voorhanden hadden, anders hadden we u kunnen laten zien dat Woltjek Ciaandamsky ook uiterlijk steeds meer op dat mannetje Doc van Haiti gaat lijken...

✱

Pabien S&K: hustisia (te ainda) a vensel

✱

Wij vermoedden ook al dat het vonnis in eerste aanleg maar op z'n 'Jan-Behrefluitjes' in elkaar was geflanst en daarom gingen we in beroep...

✱

Zou Nel die fls. 2000,— die hij aan Sjiem Fat moet betalen uit z'n eigen zak moeten halen? Pobersito . . . en dat juist nu hij van Betico ook al zoveel moet inleveren...

Maar ondertussen is onze — in 'eerste instantie' ietwat voorbarige — grawata in het nummer van november '83 toch nog uitgekomen: *"Hendrik Croes noemde ons in zijn verzoekschrift voor het kort geding 'lesgevers'. Zou hij toen al vermoed hebben dat we hem 'een lesje zouden geven'?"*...

✱

Je kunt congresseren wát je wilt, maar 'the quality of education' zal altijd afhangen van 'the quality of democracy'...

✱

Als ze nou op het congres meteen beginnen te ouwehoeren over het verschil tussen 'kalidad' en 'kalidat', dan wordt het weer een echt ouderwets Simarcongres...

KALIDAD DI EDUKASHON

Wordt het niet eens tijd dat Tele-Aruba ook eens een dokumentaire gaat maken over 'The Day After the first of January 1986?'...

✱

Fragment uit een futuristische bijbelvertaling: "En eindelijk, na precies 350 jaar, staat er een man, genaamd Betico Croes, van het volk der Arubanen op en roept de leiders van de andere 5 onderdrukte eilandvolkeren op om de onderlinge strijd te staken en gezamenlijk de onderdrukker te lijf te gaan"...

PROGRAMA KONGRESO

RETO DI AÑANAN '80

AMI T'EI MANERA UN KLABO... KE UBO, ABO TAMBE T'EI?

PALABRANAN DI BON BINI

Welkomstwoord

Met zeer veel voldoening richt ik enkele woorden tot U in verband met ons onderwijscongres en spreek de vurige hoop uit dat dit congres een vruchtbare bijdrage mag zijn aan de zo noodzakelijke vernieuwing van ons onderwijsbestel. Met dit congres wordt weer eens het initiatief genomen de kwaliteit van ons onderwijs te verbeteren.
Door het horen van de ervaringen van anderen uit het Caribisch gebied kunnen wij, leerkrachten die dagelijks te kampen hebben met de lage kwaliteit van ons onderwijs, nieuwe ideeën opdoen.
Het bijwonen van en actief participeren aan dit congres beschouw ik niet alleen een verantwoordelijkheid en plicht voor mijzelf, maar voor alle werkers in het onderwijs en U als leerkracht in de eerste plaats.
Tenslotte een woord van dank aan allen die op een of andere manier hun bijdrage hebben geleverd aan het tot stand komen van dit congres.
Ik dank U hartelijk!

Direkteur APA
Carlo G. Tjon

Bonbini Kongresistanan!

Direktiva di Simar kier ekstendé un kaluroso bonbini na tur e partisipantenan na e konferensia di Simar/APA ku tin komo tema Sentral "E Kalidat di Enseñansa, e reto di añanan ochenta".
Bonbini na tur e oradornan di Barbados, Costa Rica, Jamaica, Korsow, i di Aruba. Bonbini tambe na e representantenan di Gobierno Sentral, di Gobierno Insular i na e invitadonan di nos hermana islanan di Antiyas i na e invitadonan di Aruba.
E konferensia a bira realidat grasias na e trabao inkansabel di e komishon organisadó konsistiendo di dosentenan di APA, miembronan di e komishon di enseñansa di Simar i na Sres Ralph van Breet i René Herdé. Direktiva di Simar ta spera ku e konferensia lo sirbi pa maestronan i tur otro personanan i instansia involví den enseñansa of den edukashon di nos yiunan refleha riba varios aspekto i terenonan di nos enseñansa. Solushonnan kla sigur e lo no trese. Si, nos lo por haña un idea ki pasonan a tuma na otro paisnan di nos region pa ataká i solushoná nan problemanan ku hopi biaha ta igual na e problemanan ku nos ta enfrentando. Nos ta kere ku e konferensia aki lo pone nos realisá ku nos problemanan no ta uniko i ku tin solushon, basta nos enfrentá nan konhuntamente i den harmonia.
Nos a yega na un punto ku desishonnan klave mester kai riba varios asunto: manera introdukshon di papiamento, e status di e lenganan stranhero, kambio den e struktura di nos enseñansa, e futuro di APA, kursonan pa rekapasitashon di nos maestronan, e koperashon ku e otro islanan riba tereno di enseñansa despues di status aparte.
Direktiva di Simar ta spera ku e konferensia lo stimula tur esnan involvi den enseñansa pa pone man na obra i pa purba yega na un koperashon estrecho ku lo resulta den kambionan positivo ku lo kontribui na adelanto di nos komunidat.

Direktiva di Simar

May we extend to all present a most cordial welcome to the opening ceremonies of this very important congress on the Ouality of Education. We are very pleased with the large attendance and we hope that the rest of the congress will be as well attended.
We bid a special welcome to our guest-speakers from Jamaica, Barbados, Costa Rica and, last but not least, our sisterisland Curaçao and the local speakers. This we do not only in the name of the SIMAR and the APA but also in the name of the friendly and hospitable people of Aruba. We also extend a warm word of welcome to the representatives of both Island and Central Governments, whose presence is especially important, as education is a cooperative effort, which involves governments, teachers, pupils and parents.
Also to our guests from our sister islands of the Netherlands Antilles a hearty welcome. In spite of the ambient tranquility our island exudes, we are at the moment in the throes of change, and only the most optimistic among us, are not sometimes beset by doubt and fear. Nevertheless, we cannot allow our doubts and fears to paralize us, at a time when concerted effort and creative thinking is needed to face in challenges of a relentless future, which call for more than words and entreaties, but most of all sound plans which will be promptly acted upon. This congress is therefore not a solution to our problems, but a beginning, an opportunity. The beginning of a new spirit of tolerance, compromise and cooperation among those concerned with, and responsible for the education of our children, and an opportunity to learn from the varied experience of other countries in our region.
We would like to end these words of welcome with two quotes, the first especially directed toward our teachers, and the second toward all those dedicated to the education of our children, and to the making of the future.
Quote 1 is: "The *Sine qua non* of a *first-class system* of education is a *first class teaching profession*.
We can build new universities and technical colleges; we can design modern schools and equipment; we can organise an entirely new concept of education; but without and adequate supply of *teachers of quality*, the whole thing will fall to the ground."
From: "Educating the Intelligent" by Hutchinson and Young.
The second quote reads:
"The conference declares that no country can extend its development beyond the stage reached by its education"
From the Mexico Declaration, December 1979.

The Organizing Committee of the
Congress on the "*Quality of Education*"

ALGUN DI ORADORNAN . . .

Ralph van Breet

Naam: Ralph Ronald van Breet.
Adres: Sabana Blanco 32 B, Aruba.
Geb.plaats en -datum: Aruba, 2 juli 1949.
Burgerlijke staat: ongehuwd (geen kind.).
Arbeidservaring: 1974 - heden:
Referendaris verbonden aan het Pedagogisch Didactisch Bureau van het Departement van Onderwijs, afdeling Aruba.
Leraar Maatschappijleer aan het Colegio Arubano.

RESUMEN:
E kalidat di enseñansa i e demokratisashon di enseñansa

Den e anterior kongreso di VLA: "Keda sinta . . . un mester?" di aña 1975 a toka na mi pa tene un charla tokante di e tópiko: "Doorstromingsproblematiek en demokratisering in het arubaans onderwijs" (Kristòf, desèmber 1975) den kua mi a trata e problemátika di e demokratisashon di enseñansa, tanto den términonan general, komo spesífikamente pa loke ku ta toka nos enseñansa aki na Aruba.
Di aña 1975 pa awó, e ideal di demokratisashon di enseñansa a worde reiterá repetidamente, tanto aki na Aruba i Antías mes (e.g. den e programa di gobierno di e Kabinet-Martina i tambe den e nota di maneho: "Enseñansa pa un i tur"), komo tambe internashonalmente (e.g. den e Deklarashon di Mexico di e Ministernan di Enseñansa i esnan di Planifikashon di Latino-amerika i di Karibe di aña 1979). Pero asina mes — ora nos wak e sifranan di e Senso 1981 (Skol & Kom. nov. 1983) — nos por ripará ku te aínda tín un desigualdat di oportunidat edukashonal, tanto a base di klase sosial, di grupo linguístiko, di sekso, komo tambe di generashon.
Pero e sifranan di e Senso 1981 tambe ta mustra ku en general e rendimento — tanto interno, komo tambe eksterno — di nos enseñansa ta laga basta di deseá, lokual ta sostené e krítika (ku mas i mas ta kohe tera) ku e kalidat di enseñansa awendia na Aruba no ta nada di gaba.
Pues, di e manera aki, nos ta haya nos mes den e situashon, kaminda nos tin di haber ku dos ideal — viz. halsa e kalidat di nos enseñansa vs. amplia e demokratisashon di nos enseñansa — ku meresé nos sosten, pero ku pa hopi hende ta kontradiktorio; akinan nos por referí na ehèmpelnan for di Hulanda (viz. e debate rondó di e "middenschool"), Merka (viz. e krítika ariba e kalidat di enseñansa den e "public (high-) school"-nan) i tambe Aruba i Antías mes (viz. e debate rondó di e GAVO).
Pero e kontradikshon — den mi opinion mas aparente ku real — entre e ideal di halsa e kalidat di nos enseñansa i e ideal di amplia e demokratisashon di nos enseñansa no ta manifestá su mes unikamente ariba e nivel makro, pero tambe, i kontinuamente, ariba e nivel di kada skol (i.e. e nivel meso) i di kada klas (i.e. e nivel mikro). Lastimamente nos mester konstatá ku den práktika di kada dia e kontradikshon aki en general ta wordo resolvé na fabor di (un interpretashon limitá di) e promé ideal, manera ta keda reflehá den e kustumber di "streaming" — tambe den skolnan básiko — i den e fenómenonan di keda sinta i "drop out".
Pa sali for di e kontradikshon entre e dos idealnan menshoná, den mi opinion, nos mester kibra ku e interpretashonnan limitá ku tradishonalmente semper nos a duna na e idealnan aki, tanto den nos filosofía edukashonal, komo den nos práktika di tur dia na skol.
Den su buki "The Quality of Education in Developing Countries" C. E. Beeby ta distinguí tres nivel di interpretashon di e kalidat di enseñansa, kada nivel di interpretashon representando un kuadra di referensia mas amplio; un aserkamento paresido nos ta topa tambe den e publikashon "Indicators of Performance of Educational Systems".
Optando pa un kuadra di referensia amplio — viz. poniendo enseñansa den e perspektiva di e desaroyo polítiko, ekonómiko, sosial i kultural di nos komunidat — nos ta yega, meskos ku e BNC, na e konklushon ku un di e tareanan primordial di nos enseñansa mester ta pa fomentá e grado di mas halto posibel di valides sosial ("maatschappelijke weerbaarheid"), transendentando di e manera aki e interpretashon skolástiko di e ideal di kalidat di enseñansa ku te aínda ta dominá nos filosofía i nos práktika edukashonal.
Den su artíkulo "The Concept of Equality of Educational Opportunity" J. S. Coleman a analisá e evolushon den e interpretashon di e konsepto di demokratisashon di enseñansa. Optando pa e interpretashon di e BNC — ku su énfasis ariba tanto e aspekto di entrada, komo tambe di retenshon i resultado — nos ta kibra ku e interpretashon formalístiko ku te aínda ta prevalesé.
Di e manera aki nos ta yega na un síntesis entre e dos idealnan ya menshoná, kaminda e kalidat di enseñansa ta wòrde balotá na e kalidat di e enseñansa ku nos ta ofresé na un i tur!

RALPH R. VAN BREET

Leonard Shorey

Name: Leonard ludwig Shorey.
Date of birth: March 9, 1925.
Place of birth: Barbados.
Marital status: Married, 4 children.
Academic| Professional qualifications:
1953 B.A. (Lond.) - 2nd Division - English, French, Ethics.
1955 Dip. Ed. - (University College of the West Indies.
1967 M. Ed. (Tor.) - With specialization in Measurement and Evaluation.
1969 Ph. D. (Tor.) - With specialization in Adult Education. Doctoral Thesis: Teacher participation in continuing education activities.
First student to receive a Distinction in both Theory and Practice of Education from the University College of the West Indies. First student to be awarded a doctoral degree in Adult Education by the University of Toronto.
Professional| Administrative experience:
1943-50 Assistant Master, Grammar School, Antigua.
1950-51 Assistant Master, Osmond High School, Trinidad.
1951-57 Assistant Master, Grammar School, Antigua. From 1953, Senior Assistant Master and Senior English Master. Acted as Headmaster 1954, 1957.
1957-61: Assistant Master and Director of Studies, Knox College, Jamaica, with responsibility for supervision of the secondary section of the school. Acted as Headmaster, 1961.
1961-62: Senior Lecturer in Education, Moneague Teachers' College, Jamaica.
1962-65 Resident Tutor (Antigua), Extra-Mural Department, University of the West Indies (UWI), with responsibility for organizing Extra-Mural activities in the Leeward Islands (Antigua, Montserrat, St. Kitts, Nevis, Anguilla) and in the British Virgin Islands.
1965-66 and 1969-79 Extra-Mural Tutor, UWI Cave Hill Campus, Barbados. General responsibilities: planning, organizing and supervising the University's adult education programmes and teaching in some of these.
1972 Appointed Senior Lecturer (Associate Professor), UWI.
1975-76: Deputy Director, Department of Educational Affairs, Organization of American States (OAS), Washington (while on leave from UWI).
1979 Appointed at professorial level as Coordinator of the UWI/USAID Primary Education Project.

→

N.B. Voor meer uitgebreide curriculum vitae van de sprekers zie congresmap.

PROG

Diamars, Aprel 24, 1984

	Lokalidat	KAS DI KULTURA
ANOCHI	19.00 - 20.30	Apertura ofisial Diskursonan di personahenan ofisial
	20.30 - 21.30	*Main Address:* "THE QUALITY OF EDUCATION: AN OVERVIEW" Errol Miller (University of the West Indies - Jamaica)
	21.30 - 22.30	Preguntanan i diskushon
	22.30 - 23.30	Resepshon

Diaranson, Aprel 25, 1984

	Lokalidat	KAS DI KULTURA
MAINTA	9.00 - 11.30	a. *Keynote Address I* "THE QUALITY OF EDUCATION AND TEACHER TRAINING" Leonard Shorey (University of the West Indies - Barbados) b. PAUZE c. Diskushon
	Lokalidat	MTS CESAR TERZANO
MERDIA	14.00 - 17.00	*Seshonnan Simultaneo* 1. "THE ENGLISH SPEAKING CARIBBEAN EXPERIENCE" Errol Miller (University of the West Indies - Jamaica) 2. "THE COSTA RICAN EXPERIENCE" Elí Rojas Campos (Universidad Nacional - Costa Rica) 3. "THE NETHERLANDS ANTILLES EXPERIENCE" Siegmund Montesant (Akademia Pedagogiko Korsou) PAUZE - Diskushon
	Lokalidat	SIMAR
ANOCHI	20.00 - 24.00	**ANOCHI KULTURAL** ku deklamashon di entre otro Frank Martinus Arion, Ramon Todd, Filomena Wong. Tambe e obra "Si Dalia lo ta mi Dalia", ku Burny Every i Maureen Berkel

← *"SI DALIA LO TA MI DALIA"* →
(Burny Every i Maureen Berkel)

Diahuebs, Aprel 26, 1984

	Lokalidat	KAS DI KULTURA
MAINTA	9.00 - 11.30	a. *Keynote Address II* "THE QUALITY OF EDUCATION AND CURRICULUM DEVELOPMENT" Aubrey Phillips (University of the West Indies - Jamaica)
		b. PAUZE
		c. Diskushon
	Lokalidat	MTS CESAR TERZANO
MERDIA	14.00 - 17.00	*Seshonnan simultaneo*
		1. "THE ROLE OF THE TEACHER IN THE CURRICULUM PLANNING PROCESS" Frank Zaandam (Arubaanse Pedagogische Akademie)
		2. "THE TEACHING OF LANGUAGE ARTS" Frank Martinus Arion (Departement van Onderwijs - ILA - Curacao)
		3. "EXAMINATIONS" Wilfred Beckles (CXC-Secretariat - Barbados)
		PAUZE - Diskushon

Diabierne, Aprel 27, 1984

	Lokalidat	KAS DI KULTURA
MAINTA	9.00 - 11.30	a. *Keynote Address III* "THE QUALITY OF EDUCATION AND THE QUEST FOR EQUAL EDUCATIONAL OPPERTUNITIES" Ralph van Breet (Departement van Onderwijs - PDB - Aruba)
		b. PAUZE
		c. Diskushon
	Lokalidat	MTS CESAR TERZANO
MERDIA	14.00 - 17.00	*Seshonnan Simultaneo*
		1. "PRE-PRIMARY EDUCATION" Dudley Grant (University of the West Indies - Jamaica)
		2. "PRIMARY EDUCATION" Leonard Shorey (University of the West Indies - Barbados)
		3. "SECONDARY EDUCATION" Aubrey Phillips (University of the West Indies - Jamaica)
	Lokalidat	SIMAR
ANOCHI	20.00	**FIESTA**

ALGUN ORADÓ . . .

Frank Zaandam

Naam: Zaandam.
Voornamen: Frank Ernest.
Geb.datum: 29 november 1948.
Geb.plaats: Aruba.
Huidig beroep/functie: leraar onderwijskunde en wnd. direkteur aan de Arubaanse Pedagogische Akademie.

SAMENVATTING:
De rol van de leerkracht in het curriculum-ontwikkelingsproces

1. Introductie
De kwaliteit van het onderwijs is onlosmakelijk verbonden met het verbeteren van de kwaliteit van curricula in de scholen. Dacht men vroeger, dat het hoofdzakelijk ging om het ontwikkelen van nieuwe produkten, die conform de bedoelingen van de makers in gebruik moesten worden genomen, tegenwoordig wordt een centrale plaats ingeruimd voor de onderwijsgevenden.
Dit houdt in, dat niet alleen het *produkt* maar meer nog het *proces* om te geraken tot het produkt, in de focus van belangstelling staat. Met andere woorden, processen die binnen het onderwijsveld op gang worden gebracht zijn bepalend bij de introductie van nieuw curriculummateriaal in de scholen.
Aktiviteiten van curriculumontwikkeling waarbij m.n. de onderwijsgevenden betrokken zijn bij de initiëring, planning en uitvoering duidt men aan met de term *praktijkgerichte curriculumontwikkeling*. Dit proces kenmerkt zich door de samenwerking tussen deskundigen en praktijkmensen, waarbij het praktisch oplossen van problemen en onderzoek nauw met elkaar verbonden zijn.

2. Argumenten voor praktijkgerichte curriculumontwikkeling
Een drietal argumenten voor praktijkgerichte curriculumontwikkeling kunnen opgenoemd worden.
Allereerst *innovatie-strategisch*. Curriculummateriaal ontwikkeld door deskundigen van buitenaf blijkt vaak of geheel niet of vaak niet conform de bedoeling van de makers gehanteerd te worden.
Hierdoor is men afgestapt van het zich richten op de invoering van produkten in de scholen (van buitenaf), maar kreeg men meer interesse voor het totale innovatieproces (o.a. het professionele patroon van de onderwijsgevende speelt hierbij een rol).
Een tweede argument is de *toenemende vermaatschappelijking* van het onderwijs. Onderwijsgevenden moeten zich ervan bewust zijn dat er een relatie is tussen maatschappelijke en onderwijsproblemen.
Een derde motief is van *curriculaire* aard, n.l. het inschakelen van leerkrachten bij curriculumontwikkeling houdt rekening met hun praktische deskundigheid, t.a.v. de schoolsituatie.

3. De leerkrachten als gebruikers en ontwikkelaars
Onderwijsgevenden kunnen niet "gebruikt" worden als instrumenten, waarmee de doelen van curriculumontwikkeling kunnen worden gerealiseerd. De kennis, attituden, interessen en behoeften van het onderwijsveld dienen uitgangspunt voor curriculumontwikkeling te zijn.
Het is echter niet raadzaam om onderwijsgevenden te dwingen tot praktijkgerichte curriculumontwikkeling. Gestart moet worden vanuit een *behoefte aan hulp*.

4. Praktijkgerichte curriculumontwikkeling en school(werkplan) ontwikkeling
Uitgaan van de situatiedeskundigheid van onderwijsgevenden brengt een ontwikkeling met zich mee, waarbij curriculumontwikkeling binnen de school zelf gerealiseerd kan worden. Dit betekent dat de school over innovatiecapaciteit moet beschikken, teneinde deze ontwikkeling efficiënt te kunnen uitvoeren. Het curriculumontwikkelingsproces heeft gevolgen voor de schoolorganisatie en omgekeerd. Van Bergenhenegouwen (1980) introduceert in dit verband de term *schoolontwikkeling*. Verbetering van de schoolorganisatie vindt plaats door middel van schoolwerkplanontwikkeling. De scholen moeten hiervoor de nodige ruimte en steun krijgen, om hun innovatiecapaciteit daadwerkelijk te vergroten. Gedetailleerde regelingen van bovenaf vormen een belemmering in deze.

5. Perspectieven voor praktijkgerichte curriculumontwikkeling in het Antilliaanse onderwijs
Op korte termijn dienen er maatregelen getroffen te worden om een start te maken met leerplanontwikkeling in het Antilliaanse onderwijs.
1. Een leerplancommissie instellen die zich zal bezighouden met het opstellen van raamleerplannen voor de verschillende onderwijstypen.
2. Ontwikkelingsteams samenstellen voor de verschillende vakgebieden.
3. In de initiële opleiding van leerkrachten het vak curriculum-schoolwerkplanontwikkeling introduceren.
4. Organisatie en innovatie-vermogen van de scholen doen vergroten.
Bij dit alles dient men te bedenken dat praktijkgerichte curriculumontwikkeling geenszins betekent dat de leerkrachten *"het wiel opnieuw moeten uitvinden"*.

Wilfred W. Beckles

Name: Wilfred W. Beckles.
Present post: Registrar, Caribbean Examinations Council (CXC).
Nationality: Barbadian.
Marital status: Married, 3 children.
Education:
1940-1947 Roebuck Boys' School (Primary).
1947-1953 Harrison College, Barbados (Secondary).
1953 Barbados Scholarship, Pilgrim Prize - Classics.
1954-1958 B.A. (Cambridge) Upper 2nd Class - Modern & Mediaeval Languages.
1958-1960 Leverhulme Postgraduate Award.
1959 Postgrad. Certificate in Education (Ghana-London). Distinction - Theory and Practice.
1960 One Year's work - Comparative Education (Ghana-Togo).
1964-1965 Carleton University. Commonwealth Award towards M.A. in Public Administration. (Coursework in Government, Theory of Public Administration and Administrative Law completed. Thesis: "Training in Canadian Federal Service - The Senior Officer's Course not completed).
1974 (March-October) Inter-University Council Admin. Staff Training Award.

Aubrey S. Phillips

Aubrey S. Phillips was born on January 28, 1919, in Manchester, Jamaica. He was educated at Elementary School and Mico Teachers College in Jamaica and at London University. He took the B.A. (Hons.) as an external student of London, and then attended the Institute of Education in London where he took the Academic Diploma in Education (1951), the M.A. (Education) 1953, and the Ph.D. (Education) 1962.
He has been successively Lecturer at the Mico Teachers College, Principal of the Moneague Teachers College, Senior Lecturer and later Professor of Educational Psychology in the School of Education at the University of the West Indies. He served as Dean of the School of Education from 1978-82. Previously he had been Educational Adviser to the Government of Jamaica from 1975-77.
Professor Phillips is a member of the British Psychological Society, and the International Council of Psychologists. He has also served on the Executive body of the International Council on Education for Teaching (I.C.E.T.). In Jamaica he has been involved with a number of Educational institutions and organizations and served as President of the Jamaica Teachers Association in 1967. He also served as External Examiner for the Faculty of Education in the University of Guyana (1969-71) and the University of Ifé (Nigeria) 1974.
Professor Phillips has had a number of articles published in international journals. He has also written a book on Adolescents in Jamaica. →

Sygmund Montesant

Naam: Montesant.
Voornamen: Sygmund Johan.
Geb.datum: 18 september 1949.
Geb.plaats: Curacao.
Beroep: Onderwijzer.
Huidige funktie: Direkteur Akademia Pedagogiko Korsou.

RESUMEN:
Kalidat di edukashon i preparashon di maestro

Kalidat di Edukashon (enseñansa) i preparashon ta hopi liá ku otro. Si e instituto di preparashon di maestro tin komo tarea rekapasitashon di maestro, e relashon ku kalidat di edukashon (enseñansa) ta aún mas estrecho i interdependiente.

Pesei ta korekto i logiko ku e organisadornan a relashoná e topiko di kalidat di edukashon ku preparashon di maestro. Ta obvio si, ku no ta preparashon di maestro só ta determina e kalidat di edukashon (enseñansa). Tin hopi mas faktor determinante i hasta desisivo ku nos lo menshona solamente sin bai den muchu detaye, pa no desvia for di nos tópiko spesífiko.

Un análisis a fondo di kalidat di edukashon por tuma lugá ora bo tin metanan edukashonal na nivel nashonal (un plan integral di desaroyo en general di bo país for di kual bo ta destila i fija bo metanan edukashonal). E metanan edukashonal na nivel nashonal lo mester ta fundeshi di metanan mas operashonalisá ku defakto mester dirigi nos edukashon (enseñansa) direktamente. Den un situashon komo ariba deskribí lo bo enkontra kriterionan fijo a base di kual bo por evalua si bo ta alkansando bo metanan.

Ta un hecho ku nos ta karese di metanan nashonal propio, i operashonalisá i akseptá pa un i tur, i por lo tanto un análisis hopi objektibo ta bastante difisil, si no imposibel. Nos análisis pues sigur lo kontene elementonan subjektibo. Komokiera ku subjektividat riba su mes tin su balor i tin bes hasta ta hopi determinante i desisivo den aktuashon di hende mi ta spera ku e análisis aki lo tin su balor.

— Si nos punto di salida ta ku enseñansa mester produsi pa i sirbi komunidat nos lo por konklui ku te ku algun dékada pasá enseñansa tabata sirbi komunidat, alomenos tabatin menos malkontentu expresá publikamente.

Pero . . . sifranan ta indika ku tabatin un grupo relativamente grandi ku no tabata kompleta skol.

Pero e gruponan aki no tabata forma un problema pa komunidat (en general ta tin trabou i hopi mucha por a siña un fishi).

Por lo tantu e kritika riba enseñansa no tabata manifesto i konsekuentemente e preparashon di maestro no tabata den diskushon.

— Demokratisashon di enseñansa kombina ku desaroyonan "positivo" i "menos positivo" den komunidat (p.e. avanse teknologiko i desempleo) a hasi e problema di kalidat di edukashon (enseñansa) bira manifesto i konsekuentemente trese e preparashon di maestro den diskushon.

— E problema di idioma, kombina ku e.o. eksigensianan di nos komunidat moderno i partisipashon mas direkto i kritika di mayornan den e proseso edukashonal (di enseñansa) a reforsa e diskushon tokante kalidat di edukashon (enseñansa) i preparashon di maestro.

— Den e proseso aki riba menshona nos por konstata un interdepensia negativo entre kalidat di edukashon (enseñansa) i preparashon di maestro ku ta resulta den un sirkulo visioso bastante fastioso.

— Preparashon di maestro por ataka e problema di kalidat di enseñansa sin e metanan edukashonal na nivel nashonal? Si i nò!

— Kiko e institutonan di preparashon di maestro ta hasiendo pa kombati e problema di kalidat di edukashon (enseñansa) i na unda nan limite ta?

Elí Rojas Campos

Nombre: Elí Rojas Campos.
Fecha nacimiento: 6 de abril de 1944.
Estado civil: Casado.
1982-1984 Director Administrativo del Centro de Investigación y Docencia en Educación (CIDE) de la Universidad Nacional.

Resumen de la ponencia

Tema: "Experiencias en Costa Rica con referencia a la calidad de la educación y la -reparación de los maestros".
Para presentar en: Conferencia de 1984 sobre "La calidad de la Educación" a celebrarse en Aruba, Antillas Holandesas del 24 al 27 de abril de 1984.

1. Historia muy breve de la educación en Costa Rica

a) En la *Epoca Colonial.* Dirigida por y para la religión, en un ambiente de libertad y para personas caracterizadas por su individualidad.

b) *De la Independencia en adelante.* La sociedad costarricense gira alrededor de la Educación como práctica de la democracia. Viene una etapa de gran desarrollo educativo, caracterizada por el liberalismo y consolidación de la democracia en todos los campos. Se expande y generaliza la Educación hasta llegar ala década del 70 donde se cuestiona y se buscan respuestas, acerca de la calidad de la Educación.

2. Formación de los educadores, experiencias en Costa Rica

Breve síntesis del papel que han jugado las Escuelas Normales, desde el siglo XIX y especialmente la de más trayectoria que se fundo en 1915: La Escuela Normal de Costa Rica, que remata con la Escuela de Educación y posteriormente se convierte en el CIDE (Centro de Investigación y Docencia en Educación) de la Universidad Nacional.

a) Objetivos del CIDE.

3. La calidad que pretende el CIDE

Entendida esta en la necesidad de mejorar la formación y la capacitación del maestro, tomando en cuenta los fines y objetivos de la Educación, las espectativas del país en el campo de la producción, la influencia del marco estructural del sistema educativo, los mecanismos administrativos y los elementos complementarios. Orientación, biblioteca, tecnología etc.

4. El papel que juega el CIDE. Impacto. Perspectiva.

a) *En la Educación Formal.* Contribución definida al mejoramiento cualitativo.
b) *Fuera de Educación Formal.*
c) *En la concepción predominante de la Educación Nacional.*

Frank Martinus

Name: Martinus, Frank Efraim.
Writers name: Arion, Frank Martinus.
Born: 17-12-36 at Curacao.
1981 Attached at the Instituto Lingwistiko Antiano (ILA) of the Department of Education. Currently head of ILA.
1982 Teacher in the L.O. Papiamentu Course at Curacao for the subjects: Historical grammar, Emancipation of Language and Sociology of Literature, Creative Writing, Translation.

SAMENVATTING:
Teaching of language arts

First we shall have a look at the Dutch tradition and struggle with the language arts. The defects in the Dutch system may well be:

a) The big separation between language on the one hand and 'arts' at the other hand.

b) A lack of explicitness in the language teaching as such and in the goal setting when it comes to curriculum development.

The defects of the Dutch system are magnified when Dutch is taught to Antillean children as a *mothertongue.*

The switch from Dutch to Papiamentu should therefore not be a simple copying of Dutch methods for the teaching of language arts.

I shall propose for Papiamentu language arts a more *integrated* procedure in which passive knowledge of the language goes hand in hand with its active use. We shall have to move a little closer to the British and American conception of language arts, meaning *equal importance given to grammar, written and oral use of language.* I'll touch on the GINN method which is currently used (as a reading method) on the Windward Islands to illustrate a possible future direction.

I'll stress the importance of literature throughout the whole curriculum not solely as a means of moral enrichment, but as a *means of sharpening the intelligence.*

→

ARUBAANSE PEDAGOGISCHE AKADEMIE

Heel het onderwijsgebeuren, en met name het onderwijs aan de kleuterscholen, basisscholen, kleuterleidstersopleidingen en onderwijzersopleidingen is onderhevig aan een fundamenteel veranderingsproces.
De oude "kweekschool voor onderwijzers" bestaat niet meer. We hebben nu te doen met de Pedagogische Akademie.

De Arubaanse Pedagogische Akademie is een instituut voor middelbaar en hoger beroepsonderwijs. De APA draagt de kwalificatie "Pedagogisch" omdat zij primair achter de studenten ziet: de kinderen van het kleuter- en basisonderwijs. Tevens is de APA een vormingsgemeenschap voor jonge mensen gedurende drie belangrijke jaren van hun leven. De naam "Akademie" brengt mede dat de APA reilt en zeilt op het bestek waarin onderwijsvernieuwing en demokratisering en zelfstandig studeren en maatschappelijk engagement vaste oriënteringspunten zijn.

Jonge mensen worden op de APA onder deskundige leiding en begeleiding, door vaktechnische training en persoonsvorming zo alzijdig mogelijk voorbereid op het beroep van kleuterleidster of onderwijzer (es).
De studenten moeten tijdens de opleiding zich die kennis en die attituden en vaardigheden eigen maken die nodig zijn voor een verantwoorde begeleiding van kinderen op de kleuter- en basisschool.

Ontstaan

In het jaar 1959 werd het Colegio Arubano opgericht en sedert 1960 bestond aan het Colegio Arubano de mogelijkheid opgeleid te worden tot onderwijzer. Als vooropleiding gold hierbij aanvankelijk HBS-C, sinds 1970 is dit HAVO.

In het jaar 1969 maakte het middelbaar onderwijs op Aruba een geweldige groei door zodat C.A. zich wegens ruimtegebrek genoodzaakt zag enkele klassen te plaatsen in lokalen van de Abraham de Veerschool te San Nicolas, waar vooral leerlingen uit San Nicolas en omgeving onderwijs ontvingen.
In Oranjestad werd het twee verdiepingen hoge woonhuis van de familie Mansur aan de Wilhelminastraat 115 gehuurd, waarin de kweekschool onderdak vond. Deze kweekschool bleef wel deel van het C.A., maar ging toen vanaf genoemd jaar 1969 onder de naam van Arubaanse Pedagogische Akademie een meer zelfstandig bestaan leiden.
Door de vervallen staat van het gebouw verhuisde de APA in 1980 naar het oude Tarcisius College, een gewezen basisschool.

Ontwikkeling en reorganisatie

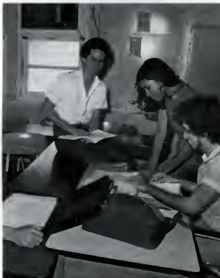
Op de APA zijn sinds haar ontstaan de volgende opleidingen gedoceerd:
Op vrijwel continue basis:
- onderwijzersopleiding (OO);
- kleuterleidstersopleiding (KO) A en B; en op incidentele basis:
- applicatiecursus kleuterleidsters voor aanvangsklassen basisschool;
- hoofdakte nieuwe stijl (HANS);
- L.O. Nederlands.

Sinds hun aanvang zijn de onderwijzers- en de kleuterleidstersopleiding (K.O. sinds akademiejaar 77/78 om het jaar) continu gestart, m.n. in het begin met grote aantallen studenten, teneinde het tekort aan lokale onderwijskrachten weg te werken (z.g. Antillianisering).
Deze achterstand is inmiddels goeddeels ingelopen en de APA heeft nu vooral ten doel te zorgen voor voldoende toevloed van verse onderwijskrachten en aandacht te schenken voor her- en bijscholing.

Tot 1969 werd lokaal alleen opgeleid voor onderwijzersakte; voor het volgen van de hoofdakteopleiding in Nederland werden beurzen beschikbaar gesteld.
Sinds 1969 is de hoofdakte in de lokale opleiding inbegrepen. De kleuterleidstersopleiding werd tot 1967 's avonds op particulier initiatief gegeven. In 1967 werd de cursus overgenomen door het land en in 1974 bij de APA ondergebracht. Na 1975 liep het aantal studenten aan beide opleidingen (OO en KO) terug.
De inhoud van beide opleidingen is vrijwel identiek aan de Nederlandse opleiding. De zg. "incidentele" opleidingen zijn a.h.w. reacties op behoeften uit het veld; zij zijn bedoeld voor reeds werkende leerkrachten, die hun kennis op een bepaald terrein wensen op te halen dan wel uit te breiden.
Mede gezien de problemen in het onderwijs alhier, en de klachten over de kwaliteit is geregelde bijscholing in de laatste ontwikkelingen op onderwijsgebied van groot belang.
De lang beloofde commissie nascholing van onderwijsgevenden is uiteindelijk ingesteld. Dit is geschied in een besluit d.d. 1 december 1983. De Commissie dient te werken aan zowel een korte als middellange termijn nascholingsplan. Een werkgroep van de APA fungeert als klankbord voor het lid F. Zaandam. De APA verwacht dat zij begin januari 1985 met nascholingscursussen kan starten.
Ook is sinds februari 1983, de commissie herstructurering P.A., die bij landsbesluit is ingesteld, bezig met het opstellen van een advies over de P.A.'s. Inmiddels is er een tussenrapport "Naar een vierjarige Antilliaanse opleiding voor onderwijzers" verschenen, dat de opleiding van leerkrachten voor het basisonderwijs behandelt.
De nieuwe direktie van de APA is bezig met de interne reorganisatie.
Enkele organisatorische vernieuwingen zijn:

— VAKSEKTIES

Een struktuur zal worden opgezet voor de verschillende vaksekties op de APA. Belangrijk daarbij is te komen tot een struktuur van vakgroepen, die op den duur stafwerkzaamheden op de Akademie kan verrichten.
De volgende faktoren zijn daarbij van belang:
a. sektoren van vakleraren gestruktureerd in vaksekties (beleid inzake eigen vak);
b. mogelijkheden van intervaksektiebijeenkomsten;
c. het instellen van een overkoepelend intervaksektieorgaan met een twee-ledige taak: 1. de ontwikkeling van een leerplan voor de APA; 2. verrichten van stafwerkzaamheden.

Jonge mensen voorbereiden . . .

— NASCHOLING

Het nemen van initiatieven om te geraken tot een algemeen beleid van de Arubaanse Pedagogische Akademie ten aanzien van de nascholing van leerkrachten. In deze wordt ook begrepen het nemen van initiatieven door de Pedagogische Akademie (in overleg met de desbetreffende onderwijsinstanties) om op korte termijn en wel in 1985 te starten met blokkursussen die het karakter van nascholing dragen. Een en ander ook in overleg met het onderwijsveld.

— AKADEMIERAAD

Het uitwerken van een opzet voor een akademieraad op de APA. Deze akademieraad zal fungeren als overlegorgaan met studenten, docenten en niet onderwijzend personeel, waarbij relevante akademiezaken besproken zullen worden. Het doel is ondermeer studenten inspraak te geven in het studieprogramma en beleid van de APA.

— INFORMATIE VOORLICHTING

Meer nog dan in het verleden zal de APA zich bezighouden met voorlichting. Deze "public-relations" naar de Arubaanse gemeenschap toe behoort o.a. tot de taak van de wnd. direkteur. Doel hiervan is begrip en belangstelling te kweken in onze gemeenschap t.a.v. de verscheidene taken en projekten van de APA. ●

DE GEVOLGEN VAN DE ARUBAANSE STATUS APARTE . . .

(vervolg van pag. 6)

Aangezien de politie geen Unieaangelegenheid zal zijn zullen Aruba en de Antillen van de 5 dus ieder hun eigen politieapparaat moeten regelen. Voor de Antillen van de 5 zal zulks waarschijnlijk betrekkelijk weinig wijzigingen met zich meebrengen.
Voor Aruba komen er wel enige veranderingen hierdoor. De beheerstaak die nu ligt bij de Minister van Justitie en de hoofdcommissaris zal moeten overgaan in handen van een Arubaanse minister. De taak met betrekking tot het handhaven van de openbare orde zal ook moeten worden overgenomen door een Arubaanse Minister in verband met het wegvallen van de gezaghebber. Deze Arubaanse minister zal bij zijn taakuitoefening uiteraard bijgestaan moeten worden door het Arubaanse O.M.
De Commissie van Zeven signaleert dat de concentratie van zeggenschap over de politie bij één Arubaanse minister wellicht onwenselijk is. Men stelt dan ook een zekere spreiding van macht voor waarbij de zeggenschap over de politie wordt gegeven aan 2 ministers in plaats van 1.

Samenvatting

Het beeld van de rechtsbedeling na 1986 dat zich laat schetsen is er een waarbij veel zaken hetzelfde blijven althans geen wezenlijke wijzigingen ondergaan. Veel van wat thans landsaangelegenheid is wordt straks unieaangelegenheid en veel van wat thans eilandsaangelegenheid is wordt straks landsaangelegenheid. Voorbeelden van het eerste zijn de rechtspraak in hoger beroep door het Hof van Justitie, de regeling met betrekking tot rechterlijke organisatie, burgerlijk recht, strafrecht etc.
Er zijn evenwel ook nieuwigheden die enerzijds voor alle leden van de Unie zullen gelden zoals b.v. de instelling van het Constitutionele Hof en anderzijds vooral wijzigingen teweeg zullen brengen in het Arubaanse rechtsbestel zoals de zorg voor een eigen rechtspraak in eerste aanleg en de zorg voor eigen beheer en beslissing over de politie. Ook de voorgenomen regeling van de administratieve rechtsbescherming op Aruba is nieuw.
Vormen de wijzigingen die na 1986 zullen optreden in de rechtsbedeling een vooruitgang of een achteruitgang? De ervaring zal het natuurlijk moeten uitwijzen. Papier is geduldig en de meest idealistische ontwerpen voor de rechtsbedeling zijn zonder betekenis als er in de praktijk niets van terecht komt.
De volgende kanttekeningen lijken op zijn plaats. Het is te hopen dat de toename van Arubaanse invloed bij de zorg voor een eigen rechtspraak in eerste aanleg en O.M. en politie niet zullen leiden tot "undue influence" van politieke zijde op het politie- en justitiële apparaat.
Zodanige invloed zou uiteraard het einde van de rechtsstaat betekenen. Wellicht dat het feit dat de inrichting en samenstelling van de rechterlijke macht, dus ook de benoeming en bezoldiging, nog een unieaangelegenheid blijft gedurende de overgangsfase nog een waarborg voor handhaving van de rechtsstaat blijft. Ook van de mogelijkheid van beroep bij Het Hof van Justitie dat ook een algemeen toezicht zal uitoefenen op de gerechten in eerste aanleg zal hopelijk een heilzame werking uitgaan. Het zelfde geldt voor de mogelijkheid van cassatierechtspraak door de H.R. ●

Multiple choice: Als Betico dus in 2011 overlijdt (en anders wat later), wie wordt dan de tweede president(e) van Aruba?
a. Zijn eerste zoon
b. zijn tweede zoon
c. zijn derde zoon (hoeveel heeft ie er eigenlijk?)
d. Zijn dochter
e. Zijn vrouw
f. Eén van zijn broers
g. Eén van zijn zusters
(Even geduld voor de prijsuitreiking)...

✱

En waarom zou een hot-dogverkoper géén parlementslid kunnen zijn? Dát is pas sociaal-demokratie...

✱

Si bo ta tradusí 'The Quality of Education' komo 'E Kalidad di *Edukashon*', ta pidi bo ta pidi pa 'e redo di aña'...

✱

Volgens ons is die 'brede maatschappelijke diskussie' over de concept-grondrechten achter de brede rug van Van der Kuyp blijven steken...

✱

Als de wereld vergaat, verhuis ik gauw naar Curacao: daar beseffen ze de dingen pas een jaar later...

grawata

Ze hadden dat congres toch ook gewoon *'Skol & Kalidat'* kunnen noemen? (Of waren ze bang dat ze dan geen subsidie zouden krijgen?)...

✱

Hoe zit dat nou met die NELcontainerkraan: werkt ie of werkt ie niet?

✱

Nu er toch ingeleverd moet worden kunnen we beter die NELcontainerkraan weer inleveren bij Nederland. Ook tweedehands zal hij nog wel enkele miljoenen opleveren...

✱

Tip voor de Gedeputeerde van Toerisme (en miss Aruba '84): ga volgend jaar eens niet naar Berlijn, maar naar Kopenhagen bijvoorbeeld, of Peking desnoods; dat zijn óók erg leuke steden...

U beseft toch wel goed dat u daar als *onderwijzer* rondloopt met een T-shirt dat stijf staat van de vertaal- en spelfouten? (maar dat doet u natuurlijk expres: om te zien of de kindertjes wel wakker zijn)...

✱

Niet te hard juichen over die 10% van De Koning, want heeft hij er wel bij gezegd *waarván?*...

✱

Als de PPA nou, i.p.v. ruzie te maken met de AHATA, met hen zou meeheulen, hadden ze nog kans op tenminste een *halve* zetel bij de volgende verkiezingen...

✱

Als je vrijdagsmiddags door Santa Cruz rijdt, zie je duidelijk dat TAV eigenlijk betekent: Tijdloze Alcohol Voorziening...

MOTIVASHON

Un di e problemanan kardinal ku skol ta wordo konfrontá ku né ta kon pa motivá e alumnonan pa siña i kon pa mantené e motivashon. Ku kuą kondishon mester kumpli pa nos por logra esei? Nos ta puntra nos mes hopi biaha di kon algun alumno sí ta motivá pa siña i otronan den e mesun situashon didáktiko no ta mustra e motivashon. Diferensianan di personalidat ta hunga un papel grandi aki. E motivashon di alumnonan pa siña ta wòrdo guiá dor di un totalidat di motibo ku ta determiná nan komportashon.

I SIÑAMENTO

Kiko ta motivashon pa siña?

Si e motivashon pa siña ta sali for di e alumno mes (intrínseko) nos ta papia di un motivashon bèrdadero. Siñamento p'é a bira e meta di su bida. E tipo di motivashon aki siguramente por bai hunga un papel importante den e situashon na skol. Tòg na momento ku alumnonan mester mustra kiko nan a logra, nan metanan por kambia di siñamento en general pa metanan di un karákter práktiko (p.e. siña pa evita "strafwerk") of personal (p.e. siña pa bo no haya bo mes bobo). Den e kasonan aki siñamento no ta un meta riba su mes mas, sino un manera pa logra un otro meta.
Siñamento ta wordo motivá indirektamente den e kasonan aki. E motivashon no ta sali for di e alumno, pero ta bin di pafor (ekstrínseko). E motivashon pa siña ta konsistí di e dos tiponan di motivashon aki.
Di ki manera motivashon pa siña por influensiá komportashon di un persona ku ta haya su mes konfrontá ku tarea di siñamento? Nos por puntra nos mes si ta posibel pa siña algo ora nos wòrdo konfrontá ku un materia, si nos no a pone nos mes konsientemente pa siña su kontenido.

Eksperiensia i investigashon ta mustra ku esaki ta posibel. Sikólogonan a yama e siñamento aki "siñamento insidental".
Desventaha di "siñamento insidental" ta ku nos alumnonan ta siña solamente lokual nan a "catch" pa kasualidat. For di punto di bista didáktiko esaki tin un desaroyo di siñamento insatisfaktorio: lokual e alumno lo keda kòrda ta solamente un parti chikito di e materia i e pregunta ta si e parti chikito aki ta kontené e puntonan prinsipal. Pa kontrolá esaki e maestro mester tèst e alumnonan despues di lès. E lo ripará ku pa hopi alumno esaki lo ta un sorpresa desagradabel i ku nan lo no keda kontento. Nan por pensa ku nan por a pone mas atenshon si di antemano nan tabata sa ku e maestro lo tabata bai tèst nan. Nan ta realisá ku nan a sigui e lès sin intenshon pa siña algo.
Tòg lo tin tambe alumno asina interesá den e tópiko ku na momento di skucha e informashon, ya nan a tuma esaki komo un kontribushon interesante pa nan konosemento. Konsekuentemente e material ta haya un nifikashon personal pa nan, esta, siña pa interes. Esaki ta trabou di e motivashon ku ta sali for di e alumno mes. Pero den e kasonan aki ta keda eksistí tambe e problema di selekshon di e elementonan ku e alumno ta haya di mas interes p'é. Esaki no ta nesesariamente e elementonan mas importante di e materia. Komo ku e intenshon pa siña no ta e konsekuensia outomátiko di wòrdo konfrontá ku un materia nobo, nos por interpret'é komo un forma di motivashon ku ta bin dj'afó.
Motivashon ku ta sali for di e alumno mes por yuda mantené su intenshon pa siña masha hopi mes. Importante ta ku e mester proyektá su pensamento riba futuro. Siñamento awor ta haya komo meta ku por disponé den futuro di lokual a wòrdo siñá. Kon leu e pensamento di e alumnonan riba futuro por bai ta dependé di hopi faktor, p.e. personalidat di e alumno, madures síkiko, faktornan didáktiko (manera programashon di kursonan). Segun ku un alumno ta traha riba un tarea ku mas énfasis riba futuro, e lo no konsiderá un tèst despues di un lès komo algo ku ya a pasa i ku e por lubidá. Tambe e manera ku e maestro ta husga e logronan di e alumno ta haya un otro nifikashon. E alumno ta eksperensiá pa su mes si e ta riba bon kaminda. Di e manera aki skol por intervení den e proseso di siñamento i por hib'é a lo largo den e direkshon deseá.
Alumnonan mester haya un kantidat grandi di konosemento i abilidat na skol. Un parti di e "vaknan" ta pas fásilmente ku nan interesnan. Aki e motivashon ku ta sali for di e alumno por yuda masha hopi pa lanta i mantené e intenshon pa siña. Ku e otro "vaknan" ta mas difísil, pasobra nan kontenido ta apelá menos na kuriosidat di e alumnonan. Asina ku trahamento riba un tarea ta bira menos interesante, kaminda ta habri pa problemanan di motivashon. Aki skol tin e tarea pa pone alumnonan traha apesar di nan falta di interes of kisas tambe kontra nan gana.

Motivashon pa siña na skol

E motivashon di alumnonan pa siña na skol ta wordo influensiá dor di un gran kantidat di faktor. Na promé lugá, e motivashon pa siña ta dependé di e situashon den kua nan ta haya nan mes. Esaki por ta e persona di e maestro of maestra, su manera di duna lès, pero tambe e karákter i e grado di difikultat di e diferente "vaknan". E personalidat di e alumno tambe ta un faktor importante i esensial, ku riba su turno ta wòrdo influensiá pa e ambiente di famía, e situashon di famía, en korto, henter e mundo ku e mucha ta biba aden. Dor di tur e aspektonan menshoná akiriba ta hopi kla ku e motibonan di e problemanan di motivashon di alumnonan na skol por varia di karákter. E faktornan aki no ta traha lòs for di otro. Asina un "vak" por parse difísil si e no wòrdo duná di un manera adekuá òf un maestro por traha mihó ku un alumno ku ku un otro. Pa haya un mihó bista riba e situashon, nos mester purba pone nos mes den e situashon di e alumnonan.
Mayoría di e alumnonan kier kaba nan skol. E meta aki ta hopi leu pa un mucha chikito, pero mientras ku e mucha ta desaroyá su mes e ta bai konformá su mes ku metanan di bida di un adulto. Den un investigashon hasí pa G. Rosenfeld na Berlin na aña 1965 kaminda el a puntra 466 alumno di ± 17 aña pa traha un composishon (opstel) riba e tema "pakiko mi ta siña?" a sali e siguiente motibonan: →

A. Motibonan sin meta
1. siña pa siña (esaki ta e motivashon ku ta sali for di e alumno mes).
B. Motibonan ligá na un meta.
2. Siña ku bentaha personal komo meta (ganashi material, posishon sosial privilegiá).
3. Siña a base di identifikashon sosial (pa komplasé otro hende òf teniendo un persona komo ehèmpel).
4. Siña pa logra eksito òf pa evitá fayo (pa oumentá bo prestigio sosial di manera ku bo ta evitá eskándalo).
5. Siña bou di preshon òf obligashon (medidanan outoritario, evitá pa haya "strafwerk").
6. Siña a base di un sintimento di deber.
7. Siña a base di metanan práktiko di bida (trabou, posishon di bida).
8. Siña pa motibo di eksigensianan di komunidat (bo ta identifiká bo mes ku normanan di komunidat, prinsipionan di filosofía di bida i metanan polítiko).

Nos por mira ku e alumnonan a trese un kantidat grandi di motibo ku konsientemente nan ta eksperensiá. Ta difisil pa investigá te kon leu e metanan aki tabata bèrdaderamente di importansia pa kada persona. No por eksklui e posibilidat ku algun alumno a duna e motibonan aki solamente pasobra esaki a wòrdo pidí di nan.
E alumnonan ta wòrdo konfrontá ku un desishon: siña of no siña i hasi loke bo kier. E promé posibilidat no ta atraktivo pa nan. E di dos sí, ounke skol ta apliká sanshonnan negativo: no siña kier men haya sifra malo, haya zundrá, keda skol despues de lès, èts. Asina un situashon di konflikto ta kuminsá krese serka e alumno ku é lo solushoná na su manera. Of é ta skohe un di e dos posibilidatnan i ta laga otro alternativa un banda òf é ta buska un solushon temporario. E posibilidatnan ta hopi: kuminsá siña, den e sentido di sinta tras di buki mientras ku su pensamento ta otro kaminda; gaña su mes ku el a hasi su tareanan di skol; sinta siña dilanti di televishon òf radio. Tur esaki ta demostrá ku e alumno ta purba hui for di e realidat di e eksigensia ku mester siña.
Kiko mester pasa awor pa pone un alumno hasi un esfuerso di bèrdat pa logra sierto meta? Rosenfeld a duna un kantidat di faktor importante ku ta hunga un ròl ora ta trata di mantené e motivashon pa siña serka e alumnonan.

a. Na promé lugá mester perkurá pa e muchanan tin un meta definí den nan aktividatnan edukativo. E meta aki mester ta di un nifikashon personal pa nan. E mucha mester por identifiká su mes ku esaki i mester para kompletamente su tras.
b. Tambe e muchanan mester realisá nan mes ku ta eksistí un diskrepansia entre nan nivel di logro i e nivel di e meta ku nan kier logra. E peliger ta ku e muchanan lo por eksperensiá e diskrepansia entre nan propio nivel di logro na sierto momento i e nivel di logro ku ta wordo eksigí di nan komo algo inalkansabel. Si un paso den e programa di skol ta mucho grandi pa un alumno, esaki por demotiv'é i é por duna motibo pa un aktitut pasivo. Un otro reakshon posibel ta ku e alumno ta purba logra e meta stipulá vía medionan ilegal, pasobra é no ta mira posibilidatnan pa realis'é vía e kaminda nòrmal. Den e kasonan aki e alumno por purba logra su meta dor di kopia di un otro alumno ora e ta hasi un tèst.
c. Finalmente mester duna e muchanan e konfiansa ku nan ta kapas di logra e meta stipulá dor di siña.

Struktura di motibonan personal i siñamento na skol

Kua motibonan por hunga un ròl serka e alumnonan den e situashon skolar ora ta papia di mantenemento di e intenshon pa siña?
Un motibo importante por ta e motibo pa presta algo. Esaki ta e tendensia serka hende pa presta mas ku otro. Serka hopi mucha na skol e motibo aki ta fungi komo e motor pa prestashon. Ku e motibo aki ta hunga un ròl importante na skol no ta nada straño si nos realisá nos mes ku e "kultura di skol" den nos komunidat ta pa mustra ku bo por mihó ku otro. Brío i bon prestashon ta wòrdo honrá masha hopi mes.
Mester apelá riba e motibo di prestashon pa pone e alumnonan traha. No ta asina ku alumnonan ku tin un motibo di prestashon fuerte lo yega na miho logronan di mes. Esaki ta un di e motibonan pakiko un sierto alumno ta wordo inspirá mas fuerte pa yega na bon resultado dor di un maestro i dor di otro nò. Solamente e alumnonan ku tin e motibo aki na promé luga den nan struktura di motibo personal ta logra mihó resultado.
Otro motibonan por ta esun di afiliashon i poder. Nos por interpretá motibo di afiliashon komo e tendensia di hende pa buska aserkamento, pa traha hunto di un manera agradabel òf pa tin kontakto ku un persona ku tin mesun forma di traha òf pensa. Aki ta purba di logra kariño di un persona ku ken bo tin un ligashon sikológiko. Ku motibo di poder nos kier men e tendensia di hende pa purba influensiá e komportashon di otronan.
E motibonan personal di alumnonan na skol solamente por duna un aporte konstruktivo pa oumentá nan prestashon si krea e posibilidat den e situashon di klas pa realisá e motibonan aki. Kreamento di e posibilidatnan aki dor di apelá enfátikamente riba e motibonan aki no ta wòrdo lográ. No ta apelashon formal riba e motibonan personal di e alumnonan ta di nifikashon desisivo, sino mas e manera ku e alumnonan ta eksperensiá e situashon di e klas.
Nos a sera konosí ku un kantidat di kondishon ku e situashon di skol mester kumpli kuné pa pone alumnonan hasi uso di nan motibonan personal den aktividatnan di skol. E pregunta ta si mester aploudí e hasimento di uso di e motibonan aki den tur kaso. Esaki no mester ta tur ora asina. Algun alumno lo mustra un "dosis èkstra" di energìa. Nan motivashon ta asina grandi ku nan komportashon ta haya un karákter eksitá, ku ta perhudiká nan logronan. Esaki ta mustra ku un motivashon hopi fuerte por stroba e komportashon pa siña.
No solamente e grado di motivashon por stroba e efisiensia di e aktividatnan di skol; den algun kaso e struktura di motibo personal di alumnonan dor di nan karákter por fungi komo un faktor ku ta stroba.

Esaki lo ta e kaso si motibonan ku ta stroba e prestashon lo bai hunga un ròl dominante den e struktura di motibo personal. Komo ehèmpel mas kla di tal motibo por menshoná miedo pa frakasá. E miedo aki den hopi kaso ta influensiá e kantidat i kalidat di prestashon negativamente. Den e kaso aki nos ta papia di miedo pa frakasá negativo. Sinembargo tin hende ku ta yega na mihó prestashon hustamente dor di nan miedo pa frakasá. Pasobra miedo ta traha den e kaso aki positivamente nos ta papia di miedo pa frakasá positivo. Meskos ku e motibonan menshoná anteriormente por influensiá komportashon, asina tambe miedo pa frakasá por influensiá prestashon. Den situashonnan kaminda ku posibilidat pa frakasá ta hopi realístiko pa e alumnonan, e motibo aki ta influensiá e komportashon hopi mas. E posibilidat pa frakasá na skol no lo wordo eksperensiá mes skèrpi tur ora. Spesialmente na momentonan di tenshon (tèst) e alumnonan ku miedo pa frakasá negativo lo haya nan den problema. E "handicap" ku nan tin pa vía di nan miedo lo bira mas grandi segun ku e situashon ta pone mas preshon riba nan. Aki nos por pensa p.e. riba un alumno ku ta ripará di ripiente durante un tèst ku é no tin sufisiente tempo, òf riba e alumno den situashon di skol kaminda kompetensia ku su kompañeronan ta wòrdo stimulá. No solamente situashon den e klas, pero tambe e karákter di e tarea ku kua un alumno ta hay'é konfrontá por lanta miedo pa frakasá serka dje.
Te asina leu nos a wak ku pa mantene e intenshon pa siña riba término largo ta hopi importante pa e motivashon pa siña bira →

parti di e struktura di motibo personal di e alumnonan. Esaki ta influensiá nan komportashon konhuntamente ku e manera ku e alumnonan ta eksperensiá e situashon di skol. Ta dependé di kon nan struktura di motibo personal ta fihá pa alumnonan eksperensiá e mesun situashon di skol na diferente manera. Tambe a sali na kla den algun kaso ku ora e struktura aki wòrdo usá den lokual ta pasa na skol esaki lo por perhudiká nan prestashon. Skol ta haya su mes konfrontá ku e problema grandi di klasnan ku no ta igual pa loke ta trata struktura di motibo di e alumnonan. Kon mester aserka un klas asina pa logra un uso optimal di e struktura di motibo di e alumnonan? Teorétikamente esaki no ta posibel. Esaki kiermen ku den práktika mester buska solushonnan temporario.

Pa yega na tal solushon na promé luga ta nesesario pa maestronan bira konsiente di e tipo di motibo ku por eksistí serka nan alumnonan. Nan ta realisá nan mes kon grandi e miedo pa frakasá por ta? Ku esaki por ta e kousa ku hopi mucha ta bira pasivo? Nan no ta yama e muchanan pasivo aki hopi lihé floho of poko interesá?

E nivel di aspirashon.

Nos a mira ku mayoría di e alumnonan lat of tempran lo envolve nan mes emoshonalmente ku siñamento na skol. Nan lo yega na pone pa nan mes algun eksigensia ku nan kier logra; nan meta ta pa logra un sierto nivel. Den sikología nan ta yama esaki nivel di aspirashon. Si tal nivel lo lanta serka e alumnonan i kon halto esaki lo ta, ta dependé di faktornan ku parsialmente ta pertenesé na e personalidat di e alumnonan, i parsialmente na e situashon den kua nan ta haya nan mes. Den kuminsamento di un tarea hopi biaha e alumnonan no por pone pa nan mes eksigensianan riba lokual nan kier logra. Eksperiensianan di eksito i frakaso ta duna nan pronto un idea di kon difísil un tarea por ta pa nan. Por tin diferente desaroyo di motibonan posibel:

a. Si un alumno ta eksperensiá un tarea komo algo fásil dor di un alumno, ta posibel ku e tarea aki ta pèrdè e karakter di e personal; no tin apelashon riba e struktura di motibo personal di e alumno. Den mayoría di kaso lo no tin un nivel di aspirashon serka e alumno. Muchanan talentoso lo traha bou di nan kapasidat i por haya nan mes ku problemanan di motivashon: nan ta fada.

b. Si un alumno ta eksperensiá un tarea komo algo hopi difísil i ku e posibilidat pa logra eksito kasi no t'ei, esaki lo kousa frustrashon serka e alumno. Den e kaso aki tampoko lo yega na formashon di un nivel di aspirashon. Ta hopi kla ku esaki por pasa ku alumnonan menos talentoso. Masha lihé nan lo haya e impreshon ku nan nivel di prestashon nunka lo alkansá esun ku ta wordo eksigí na skol.

c. Muchanan lo desaroyá un nivel di aspirashon solamente si nan por logra kaba un tarea eksitosamente. Motibonan personal por hunga un ròl importante aki.

Nos ta mira antó ku tin algun kondishon ku mester kumplí kuné si nos kier pa un alumno yega na forma un nivel di aspirashon. E kondishonnan aki tin di aber parsialmente ku e difikultat di e tarea manera e alumno ta eksperensi'é i parsialmente ku e nifikashon personal ku e tarea tin p'é.

Eksperiensianan di eksito i frakaso por tin komo resultado ku un alumno por kambia e eksigensianan ku el a pone pa su mes enkuanto sierto tarea. E haltura di e nivel di aspirashon di un alumno pa un sierto tarea ta dependé hopi di kon grandi e posibilidat di eksito ta pa e alumno. Un nivel di aspirashon abou ta nifiká un posibilidat grandi pa logra eksito. Sinembargo, eksperiensia di eksito lo ta mas grandi si e nivel di aspirashon tabata mas halto. Ki riesgo un alumno lo tuma pa determiná e haltura di su nivel di aspirashon ta pa influensiá dor di su struktura di motibo personal.

Serka alumnonan di kende nan motibo di prestashon ta influensiá nan komportashon, e nivel di difikultad di e tareanan ta hunga un papel basta kla ora ta trata di forma e nivel di aspirashon. E haltura di nan nivel di aspirashon ta basá riba motibonan realístiko. Hustamente e realidat aki kombiná ku e posibilidat pa frakasá ta apela riba e muchanan ku tin un miedo pa frakasá negativo fuerte. Si nan pone pa nan mes nivelnan di aspirashon ekstremamente halto of abou nan ta hui for di e menasa di frakaso real. Nan lo subi nan nivel di aspirashon despues di frakaso i bah'é despues di eksito. Komo ku e nivelnan di aspirashon ekstremo serka alumnonan na skol por ta basá riba miedo, e alumnonan aki meresé atenshon èkstra; konfiansa den nan mes por ta hopi chikito i e chèns pa deskurashá ta hopi grandi. Tambe otro motibonan por hunga un papel ora ta forma e nivel ekstremo di aspirashon, p.e. e motibo di afiliashon (gana konfiansa di e maestro) of motibonan relashoná ku e otro alumnonan den klas (si bo no hasi bo bèst por ta un prestigio den sierto klas).

Problemanan spesial por surgi serka alumnonan kende nan motibo di prestashon i e miedo pa frakasá ta hunga un ròl importante. Serka e alumnonan aki por lanta konflikto pa loke ta trata haltura di e nivel di aspirashon. E sikólogo aleman Heckhausen a konstatá di su investigashonnan ku ta surgi un divishon di e nivel di aspirashon serka algun alumno. Tin dos nivel; un privá ku e alumno no ta papia di djé i un habrí ku e ta aseptá abiertamente. E delaster aki ta keda mas abou ku esun privá. Di e manera aki e alumno ta evitá frakaso bisto, mientras ku e ta purba logra un nivel di aspirashon privá mas halto ku loke su amigonan i maestro ta pensa. Asina por pasa ku un alumno (dilanti di su amigonan) ta kontento ku un 6 pa un tèst, mientras ku e ta desephoná di su mes. Un otro manera ku algun alumno ta purba kombatí e konflikto entre motibo di prestashon i miedo pa frakasá ta dor di eliminá e miedo pa frakasá. Nan ta hasi esaki dor di buska argumento pa nan frakaso, p.e. kansansio, difikultat i karákter di e tareanan. Tin tambe alumno di kende un biaha e motibo di prestashon ta bai dominá e komportashon i otro biaha e miedo pa frakasá ta dominá. Finalmente lo tin alumno di kende tur dos motibo lo bai influensiá e komportashon mas hopi, kaminda eksperiensianan di eksito óf frakaso ta hunga un papel.

Perseveransia.

Un punto desisivo di importante pa eksito di e alumnonan na skol ta e nivel di nan perseveransia. Nos lo por spera ku alumnonan ku tin un motibo di prestashon fuerte lo sigui traha mas, mientras ku alumnonan ku tin miedo pa frakasá lo tin e tendensia pa "desistí" mas lihé. Esaki no ta e kaso tur biaha. Un aklarashon ta ku e motibo personal di e alumnonan lo bai influensiá e komportashon solamente si den e situashon di skol nan aporte personal ta wòrdo stimulá. A sali na kla ku no ta solamente e manera ku e maestro ta trata e alumnonan, pero tambe e nivel di difikultat di un tarea ta faktornan ku por stimulá e kontribushon personal, pero tambe por strob'é. ●

Literatura

Atkinson, J.W. & Reitman, W. Performonce as a function af motive strength ond expectoncy af goal ottainment. J. Abn. Soc. Ps. 1956, 53, 361-366. (Tambe den: Atkinsan, J.W., Motives in fontosy, actian and society. New Jersey, 1964).

Atkinson, J.W. & Feother N.T. A theory af ochievement motivotion, New Yark, 1966.

Dembo, T. Der Arger als dynomisches Prablem. Ps. Farshung, 1931, 15, 1-144.

French, E.G. Same chorocteristics af ochievement mativotion, J. Exp. Ps., 1955, 50, 232-236.

(Tombe den Atkinson, J.W., Motives in fontasy, oction ond society, 1964, zie boven).

Heckhousen, H. Hoffnung und Furcht in der Leistungsmotivotion. Meisenheim am Glan. 1963.

Heckhousen, H. Motivotion de Anspruchsniveousetzung. In H. Thomoc: Die Motivotion menschlichen Hondelns. Köln/Berlin, 1965.

Heckhousen, H. Einflüsse der Erzichung ouf die Motivatiansgenese. In Herrmann Th. (Ed.), Psychologie der Erziehungsstile. Göttingen, 1966.

Heckhousen, H. The anatamy af ochievement motivotian, New Yark, 1967.

Heckhousen, H. Achievement Motive Research: Current Prablems ond some Contributians towards a Generol Theory of Motivatian. In Arnold, W.J.: Nebrosko symposium on mativatian, Lincoln, 1968.

Hermans, H.J.M. Motivatie en prestotie. Amsterdom, 1967.

Hermans, H.J.M. Faalongst en begeleidingsprocedures in het onderwijs. Amsterdom, 1971.

McKeachie, W.J. Mativation, teoching methods, and callege leorning. In M.R. Jones: Nebraska symposium on motivotion, Lincoln, 1961.

Porreren, C.F. von, Mativatie als voorwoorde en als resultoot von leren. Gawcin, 1965-'66, 14, 278-291.

Parreren, C.F. van, Leren ap school. Groningen, 1972.

Rasenfeld, G. Theorie und Praxis der Lernmativatian. Berlin (DDR), 1965.

Wilde, L.J.H. Motivotionele factoren bij het slogen op schaol. Gowein, 1965-'66, 14, 313-326.

Winterbottom, M.R. The relotian af need far achievement of learning experiences in independence ond mastery. In: Atkinson, J.W.: Motives in fantasy, oction ond society, 1964, zie boven.